

Mladá
královna
na cestě
ku sláve.

Philippa Gregory

MILENEC
PANNY

MILENEC PANNY

PHILIPPA GREGORY

MILENEC
PANNY

Z angličtiny preložil Otakar Kořínek

slovart

Copyright © Philippa Gregory 2011
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2023
Translation © Otakar Kořínek 2023
Cover photography © Richard Jenkins 2023

ISBN 978-80-566-5820-8

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat
ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými,
ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom
súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne,
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Anthony

Jeseň 1558

Alžbete vyzváňajú všetky zvony v Norfolku. V Aminej hlave však priam burácajú, najprv sopránový zvon, jačiaci ako pomätená žena, nato mučivý vzlykot ostatných, až zaduní veľký zvon ako výstraha a celá disharmonická hra zvonov opäť zaburáca. Amy si zakryla hlavu vankúšom, aby ten hluk stlmila. No stále to pokračovalo, až vyleteli z hniezd havrany a vznášali sa k rannej oblohe, krúžiac vo vetre ako zlé znamenie. Zo zvonice sa vyhrnuli netopiere sťa chuchvalce čierneho dymu, akoby naznačovali, že svet sa obrátil hore nohami a navždy ostane noc.

Amy sa nemusela pýtať, čo ten rámus znamená. Dobre to vedela. Konečne zomrela úbohá chorá kráľovná Mária a jej nespornou nástupkyňou sa stala princezná Alžbeta. Zaplať pánboh! Všetci v Anglicku by sa mali radovať. Na trón zasadla protestantská princezná, ktorá sa stane anglickou kráľovnou. Po celej zemi sa radostne rozoznejú zvony, ľudia vyvalia z pivníc sudy piva, budú tancovať na uliciach, otvoria sa brány väzníc. Anglicko má konečne svoju Alžbetu a dni hrôzovlády Márie Tudorovej upadnú do zabudnutia. Všetci v Anglicku oslavujú. Všetci okrem Amy.

Vyzváňanie, ktoré ju prebudilo, jej radosť neprinieslo. V celom Anglicku je možno jediná, ktorá Alžbetin nástup na trón neoslavuje. Údery zvonov jej pripadajú rozladené. Znejú ako výbuchy žiarlivosti, zúrivého hnevu, ako plač opustenej ženy.

„Bodaj ju Boh skáral!“ preklína do vankúša, keď jej v hlave hučia Alžbetine zvony. „Nech ju Boh zrazí v jej mladosti, pýche a kráse, nech

jej znetvorí tvár, preriedi vlasy a skazí zuby! Nech zomrie sama a opustená! Sama a opustená ako ja.“

Od manžela nedostala nijaký odkaz. Ani ho nečakala. Uplynul ďalší deň a potom týždeň. Vedela si predstaviť, ako sa ozlomkrky rúti na koni do paláca v Hatfiede, aby jej ako prvý oznámil, že kráľovná Mária zomrela. Bude prvý, ako to mal v úmysle, celkom prvý, kto pred princeznou pokľakne a oznámi jej, že sa stala kráľovnou.

Alžbeta má už zaiste pripravenú reč aj pózu, v ktorej ju prednesie, a Robert už vie, akú odmenu bude požadovať. Možno už teraz oslavuje svoj vzostup, tak ako princezná oslavuje ten svoj. Amy schádzala k rieke, aby priviedla kravy na dojenie, lebo čeladník ochorel a na rodinnom statku Stanfield Hall chýbali ľudia. Zastala a neprítomne sa zahľadela na zhnednuté lístie padajúce z duba, ktoré vírilo vo vzduchu ako snehová metelica. Vietor ho odnášal na juhovýchod, smerom k Hatfieldu, kam akoby odviaľ aj jej muža. K Alžbete.

Mala by sa radovať, že na trón zasadla kráľovná, ktorá je priaznivo naklonená jej manželovi. Mala by sa radovať aj kvôli rodine, ktorej postavenie a majetok vzrastie spolu s Robertovým. Mala by sa radovať, že sa opäť stane lady Dudleyovou, že sa jej vrátia pozemky, miesto pri dvore a možno sa dokonca stane grófkou.

Ale neradovala sa. Radšej by ho mala po svojom boku ako zradcu a delila sa s ním o každodennú drinu a ticho vlahej noci. Bol by jej milší než muž, ktorý sa stane noblesným miláčikom pri dvore inej ženy. Uvedomovala si, že žiarli a žiarlivosť je v Božích očiach hriechom.

So sklonenou hlavou sa plahočila k lúke, kde sa na riedkej tráve pásli kravy, drviac pod nemotornými kopytami hnedú zem a kamienky.

„Ako sme mohli takto skončiť?“ šepala do zachmúrenej oblohy, na ktorej sa nad Norfolkom kopili búrkové mračná. „Keď ho tak veľmi milujem a on miluje mňa? Veď máme iba jeden druhého, nie? Ako ma tu mohol nechať takto sa prebijať a odísť za ňou? Ako sa mohlo všetko tak dobre začať, s takým bohatstvom a slávou, a skončiť utrpením a samotou?“

Pred rokom, leto 1557

V sne opäť vidí doštenú dlážku prázdnej miestnosti, pieskovcovú rímsu nad veľkým kozubom, do ktorej sú vyryté ich mená, a vysoko v kamennej stene okno. Keď podeň privliekli veľký jedáleňský stôl, päť mladých mužov naň vyliezlo a natrčalo krky, aby videli na trávnik, po ktorom sa ich otec pomaly blížil k popravisku a potom vystúpil po schodoch.

Sprevádzal ho kňaz obnovenej rímskokatolíckej cirkvi. Otec sa kajal za svoje briechy a zriekol sa svojich zásad. Prosil o odpustenie a ponížene sa ospravedlňoval. Zavrhol vernosť kvôli možnosti odpustenia. Úzkostlivo sa rozhliadal, hľadal v skupinke zhromaždených známe tváre. Dúfal, že v poslednej chvíli príde milosť a ukončí toto divadlo.

Mal všetky dôvody, aby tomu veril. Nová panovníčka je Tudorová a Tudorovci dobre poznajú moc vonkajšieho zdania. Kráľovná je zbožná a určite nezavrhne srdce kajúcnika. Ale predovšetkým je to žena s mäkkým srdcom a kolísavá. Nenaberie odvahy, aby dala popraviť takeého významného muža. Nemá dosť sily, aby stála za svojím rozhodnutím.

„Hlavu hore, otec!“ vyzýval ho Robert v duchu. „Milosť príde každú chvíľu. Neponižuj sa tým, že ju vyzeráš!“

Dvere za Robertom sa otvorili. Prišiel žalárnik a drsne sa rozrehotal, keď zbadal pri okne piatich mladých mužov, ktorí si zacláňali oči pred jasným letným slnkom. „Len neskáčte dolu,“ poznamenal. „Neoberte kata o prácu, mládenci. Potom prídete na rad vy piati a to pekné dievča.“

„Zapamätám si ťa a zrátam ti to, keď nás omilostia a prepustia,“ odsekol Robert a opäť sústredil pozornosť na trávnik. Žalárnik skontroloval hrubé mreže na okne, a keď sa presvedčil, že muži nemajú nič, čím by sklo rozbili, pobral sa na odchod a, ešte vždy sa rehotajúc, zamkol dvere.

Dolu na popravisiku pristúpil k odsúdenému kňaz a čítal mu modlitby z latinskej Biblie. Robert si všimol, ako sa vietor pohráva s jeho bohato vyšivá-
ným ornátom a nadúva ho ako plachty útočiacich španielskych lodí. Kňaz sa zrazu odmlčal, podvihol kríž, aby ho odsúdenec mohol pobožkať, a odstúpil.

Roberta striaslo od chladu. Sklo, o ktoré si opieral čelo a dlane, ho mra-
zilo, akoby mu scéna na trávniku vysala z tela všetko teplo. Otec si pokorne
klákol pred popravný klát. Pristúpil k nemu kat, zaviazal mu oči a niečo mu
povedal. Odsúdený obrátil hlavu a odpovedal. A potom – hrôza! –, akoby stra-
til orientáciu. Odtiahol ruky z klátu a nemohol ho opäť nájsť. Začal po ňom
s vystretými rukami hmatkať. Kat sa mu obrátil chrbtom, aby si vzal sekeru,
a keď sa k nemu znova otočil, zistil, že odsúdenec šmátra rukami okolo seba
a takmer padá.

Rozčúlený kat s kapucňou na hlave sa naňho oboril a odsúdenec sa po-
kúšal strhnúť si šatku z očí. Kričal, že ešte nie je pripravený, že nemôže nájsť
klát a že sekera musí počkať.

„Nehýb sa!“ skríkol Robert, tlčúc pästami do hrubého skla. „Otec, nehýb
sa! Preboha živého, nehýb sa!“

„Ešte nie!“ jačala malá postava katovi za chrbtom. „Nemôžem nájsť klát!
Ešte nie som pripravený! Nie som pripravený! Ešte nie! Ešte nie!“

Plazil sa po slame, jednou rukou vystretou pred sebou hľadal klát, dru-
hou mykal šatkou na očiach. „Nedotýkaj sa ma! Ona mi udelí milosť! Nie
som pripravený!“ jačal a jačal aj vo chvíli, keď sa kat rozohnal sekerou a tá
dopadla na obnažený krk. Prúd krvi vystrekol dohora a muž sa zrútil nabok.

„Otec!“ skríkol Robert. „Otec môj!“

Z rany striekala krv, ale odsúdený sa stále zmietať v slame ako zomiera-
júce prasa, stále sa pokúšal vstať, stále naslepo hmatal po kláte meravejúci-
mi rukami. Kat zúrivo zahrešil na svoju nepresnosť a znova dvihol sekeru.

„Otec!“ vykrikol Robert v mučivej úzkosti, keď sekera dopadla. „Otec!“

„Robert? Môj pane?“ Jemne ním zatriasla čiasa ruka. Otvoril oči
a zbadal pred sebou Amy s hnedými vlasmi zapletenými na noc do vrkoča

a s vytreštenými hnedými očami, ktoré boli vo svite sviečok v spálni skutočné.

„Dobrý Bože! Taká nočná mora! Príšerný sen. Bože, ochraňuj ma pred ním! Ochraňuj ma!“

„Zase ten istý sen?“ spýtala sa Amy. „Sen o smrti tvojho otca?“

Robert neznášal, keď o tom hovorila. „Bol to len sen,“ odvrkol a pokúšal sa spamätať. „Len hrozný sen.“

„Stále ten istý?“ naliehala Amy.

Mykol plecami. „Nečudo, že sa mi stále vracia. Máme nejaké pivo?“

Amy odhodila prikrývku, vstala a prehodila si župan. Nedala sa však odradiť. „Je to znamenie,“ prehodila, keď mu nalievala krčiaztek piva. „Mám ti ho prihriať?“

„Stačí mi studené,“ odpovedal.

Podala mu ho a on sa zhlboka napil. Na nahom chrbte ho chladil nočný pot. Príšerne sa hanbil.

„Je to varovanie,“ zdôraznila Amy.

Chcel nahodiť bezstarostný úsmev, ale hrôza z otcovej smrti a všetko to zlyhanie a smútok, ktoré sa mu lepili na päty od onoho čierneho dňa, boli naňho priveľa. „Už to nehovor,“ zamrmlal.

„Zajtra by si nemal nikam ísť.“

Robert sa opäť napil, skrývajúc tvár v džbániku, aby sa vyhol jej vyčítavému pohľadu.

„Zlý sen znamená varovanie. Nemal by si sa plaviť s kráľom Filipom.“

„Preberali sme to možno už tisíckrát. Dobré vieš, že musím.“

„Ale nie teraz, keď sa ti snívalo o otcovej smrti! Čo iné sa za tým skrýva než varovanie, aby si nepreceňoval svoje sily? Tvoj otec zomrel ako zradca, keď chcel na anglický trón dosadiť svojho syna. A teraz rovnaká pýcha poháňa teba.“

Pokúsil sa o úsmev. „Veľa pýchy mi nezostalo,“ poznamenal. „Mám iba svojho koňa a brata. Nedal som dokopy ani vlastný vojenský oddiel.“

„Sám tvoj otec ťa varuje z hrobu.“

Unavene pokrútil hlavou. „Je to priveľmi bolestné, Amy. Nepripomínaj mi ho. Nemáš predstavu, aký bol. Chcel, aby som obnovil slávu rodu Dudleyovcov. Nikdy by ma od ničoho neodrádzal. Vždy túžil, aby sme

sa pozdvihli. Buď mi dobrou ženou, Amy, láska moja, a neodrádzaj ma – otec by to nerobil.“

„A ty mi buď dobrým mužom,“ odvrkla Amy, „a neopúšťaj ma. Kam sa podejem, keď odplávaš do Nizozemska? Čo so mnou bude?“

„Pôjdeš k Philipsovcom do Chichesteru, ako sme sa dohodli,“ odvetil rázne. „A ak bude ťaženie pokračovať a ja sa tam zdržím – vrátiš sa domov k nevlastnej matke do Stanfield Hallu.“

„Chcem bývať vo svojom dome v Syderstone,“ namietla. „Chcem, aby sme mali spoločný domov. Chcem žiť s tebou ako tvoja žena.“

Ešte aj po dvoch rokoch od tej hanby zaľal zuby a odmietol to. „Dobre vieš, že Syderstone zabavila koruna. Vieš, že nemáme peniaze. Vieš, že to nejde.“

„Môžeme požiadať moju nevlastnú matku, aby si Syderstone od korney prenajala,“ trvala Amy na svojom. „Môžeme obrábať pôdu. Vieš, že dokážem pracovať. Nebojím sa tvrdej roboty. Pozdvihnúť sa môžeme tvrdou prácou, nie dajakým riskantným podujatím pre cudzieho kráľa. Prečo sa máš vystavovať nebezpečenstvu za neistú odmenu?“

„Viem, že si pracovitá,“ pripustil Robert. „Vstávala by si za tmy a pred východom slnka bola na poli. Ale ja nechcem, aby moja žena pracovala ako dajaká sedliačka. Narodil som sa pre väčšie veci a tvojmu otcovi som sľúbil väčšie veci aj pre teba. Netúžim po poltucte akrov a krave. Chcem polovicu Anglicka.“

„Ludia si pomyslia, že si odo mňa odišiel, lebo som sa ti zunovala,“ povedala vyčítavo. „Každému to zide na um. Len čo si sa vrátil domov, už ma zasa opúšťaš.“

„Som s tebou doma už dva roky!“ zvolal. „Dva roky!“ Opanoval sa, potlačil podráždenie v hlase. „Amy, prepáč mi, ale toto nie je život pre mňa. Uplynulé mesiace mi pripadali ako celá večnosť. S menom poškvrneným zradou nemôžem nič vlastniť, nesmiem obchodovať. Všetok rodinný majetok mi zabavila koruna a ten tvoj tiež: dedičstvo po tvojom otcovi, majetok tvojej matky. O všetko, čo si mala, si prišla kvôli mne. Musím to získať späť. Musím to získať späť pre nás.“

„Za túto cenu to nechcem,“ namietla. „Stále opakuješ, že to robíš pre nás, ale ja o to nestojím, trápim sa. Chcem byť s tebou a je mi jedno, že nič

ne máme. Je mi jedno, že musím žiť s nevlastnou matkou a byť odkázaná na jej štedrosť. Záleží mi iba na tom, aby sme boli spolu a ty v bezpečí.“

„Amy, neznesiem ďalej žiť odkázaný na milosrdenstvo tej ženy. Každý deň ma to škrie. Keď si si ma brala, bol som synom najvýznamnejšieho muža v Anglicku. Mal v pláne, a ja takisto, že môj brat sa stane kráľom a Jana Greyová kráľovnou. Nechýbalo veľa, aby sa to podarilo. Patril by som do anglickej kráľovskej rodiny. Očakával som to, preto som za to bojoval. Bol by som za to položil život. A prečo nie? Máme rovnaký nárok na trón ako Tudorovci, ktorí o generáciu skôr urobili to isté. Dudleyovci mohli byť ďalším kráľovským rodom v Anglicku. A hoci sme neuspeli a utrpeli porážku...“

„A poníženie,“ dodala Amy.

„A poníženie až pod čiernu zem,“ súhlasil. „Ale stále som Dudley. Narodil som sa pre významné postavenie a musím sa oň usilovať. Narodil som sa, aby som slúžil svojej rodine a vlasti. Predsa by si nechcela úbohého sedliaka so sto akrami. Chlapa, ktorý celé dni vysedáva doma pri peci.“

„Chcela,“ trvala Amy na svojom. „Čo nevidíš, Robert, že aj malý sedliak so sto akrami môže byť prospešný svojej vlasti? A možno oveľa viac než dvoran, ktorý bojuje len o moc pri dvore.“

Takmer sa rozosmial. „Tebe to asi tak pripadá, ale ja som taký nikdy nebol. Ani porážka či strach zo smrti zo mňa neurobia takého človeka. Narodil som sa a vychovali ma tak, aby som sa stal významným mužom v tejto zemi, ak nie tým najvýznamnejším. Vyrastal som spolu s kráľovými deťmi, akoby som bol jedným z nich – nemôžem sa zahrabať niekde na vlhkom poli v Norfolku. Musím očistiť svoje meno, musím zaujať pozornosť kráľa Filipa a znovu získať dôveru kráľovnej Márie. Musím sa pozdvihnúť.“

„A čo keď v tom boji prídeš o život? Čo potom?“

Robert zažmurkal. „Srdiečko, neprivolávaj na mňa v našu poslednú spoločnú noc kliatbu. Nech povieš čokoľvek, zajtra vyplávam. Neželaj mi preto nič zlé.“

„Mal si tú nočnú moru!“ Amy vyliezla na posteľ, vzala mu z rúk prázdny džbán, postavila ho na dlážku a zovrela mu ruky do svojich, akoby poučovala dieťa. „Je to varovanie, pane môj. Aj ja ťa varujem. Nemal by si nikam chodiť.“

„Ale ja musím,“ odvetil stroho. „Radšej zomriem a moje meno nech očistí smrť, než žiť takto, ako opovrhovaný zradca zo zneuctenej rodiny v Máriinom Anglicku.“

„Prečo? Radšej by si žil v Alžbetinom Anglicku?“ zasyčala pošepky tú vlastizradnú otázku.

„Z celého srdca,“ odvetil Robert pravdivo.

Amy mu náhlivo pustila ruky, bez slova sfúkla sviečku, pretiahla si cez plecيا prikrývku a obrátila sa mu chrbtom. Ani jeden z nich nezaspal, iba civeli do tmy.

„To sa nikdy nestane,“ vyhlásila po chvíli Amy. „Tá na trón nikdy nezasadne. Kráľovná môže už zajtra počať ďalšie dieťa a porodí Filipovi Španielskemu syna, ktorý sa stane španielskym cisárom a kráľom Anglicka. A z Alžbety bude nevítaná princezná, vydajú ju za dajakého cudzieho princa a upadne do zabudnutia.“

„Alebo aj nie,“ odvetil Robert. „Mária môže zomrieť bez potomka a potom sa moja princezná stane anglickou kráľovnou a na mňa nezabudne.“

Ráno s ním neprehovorila. Mlčky sa naraňajkovali vo výčape hostinca a potom Amy odišla hore do ich izby, aby Robertovi zbalila do batoha posledné kúsky šatstva. Robert za ňou zavolať, že sa stretnú na nábřeží, a pobral sa do hluku a ruchu ulice.

V mestečku Dover panoval chaos, lebo výprava Filipa Španielskeho sa chystala vyplávať do Nizozemska. Predavači všetkých možných potravín a tovarov vykrikovali do tej haravary svoje ceny. Prešibané ženy ponúkali odchádzajúcim vojakom rozličné zázračné predmety a amulety. Podomoví obchodníci vystavovali táčne so všelijakými čačkami ako darčekom na rozlúčku, na boku ulice pracovali holiči a trhači zubov, muži si dávali vyholiť hlavy zo strachu pred všami. Zopár kňazov si dokonca zriadilo provizórne spovednice pre mužov, ktorí sa báli ísť v ústrety smrti s hriechmi na duši, a medzi vojakmi sa prepletali ľahké ženy, ktoré so smiechom sľubovali všemožné rýchle potešenia.

Ženy zhromaždené na nábřeží sa lúčili s manželmi a milencami, na malé lode zatiaľ riskantne vyťahovali káry a delá, na mostíkoch sa vzpierali

kone, prístavní robotníci ich s nadávkami tislí zozadu a koniari ich ťahali spredu. Keď Robert vyšiel z hostinca, za ruku ho chytil jeho mladší brat.

„Henry! Tak sme sa stretli!“ zvolal Robert a zovrel devätnásťročného mladíka v objatí. „Nevedel som, či sa vôbec nájdeme. Čakal som ťa včera večer.“

„Zdržal som sa. Ambrose ma nechcel pustiť, kým mi nanovo nepodkúje koňa. Vieš, aký je. Zrazu bol z neho panovačný starší brat a ja som musel odprisahať, že si na seba budem dávať pozor a budem ochraňovať pred nebezpečenstvom aj teba.“

Robert sa rozosmial. „Želám ti s tým veľa šťastia!“

„Prišiel som dnes ráno a všade som ťa hľadal.“ Henry odstúpil a preletel pohľadom po svojom fešnom počernom staršom bratovi. Robert mal iba dvadsaťtri rokov a bol nápadne driečny, hoci utrpenie ho obralo o lesk majetného mladíka. Schudol a vyzeral ako muž, ktorého netreba brať na ľahkú váhu. Usmial sa na Henryho a tvrdé črty mu zmäkli vo vrúcnom úsmeve. „Dobrý Bože! Aký som len rád, že ťa vidím, chlapče! Čaká nás poriadne dobrodružstvo!“

„Dvor už prišiel,“ oznámil mu Henry. „Kráľ Filip sa už nalodil a je tu aj kráľovná a princezná.“

„Alžbeta? Ona je tu? Hovoril si s ňou?“

„Sú na novej lodi, ktorá sa volá *Filip a Mária*,“ povedal Henry. „Kráľovná sa tvári veľmi kyslo.“

Robert sa zasmial. „Alžbeta sa teda teší, nie?“

„Škodoradostne sa teší zo sestrinho utrpenia,“ prehodil Henry vesele. „Počuj, je pravda, že je milenkou kráľa Filipa?“

„Kdeže,“ vyhlásil Robert s istotou jej kamaráta z detstva. „Ale omotáva si ho okolo prsta, lebo jej zaručuje bezpečnosť. Polovica Kráľovskej rady by ju dala zajtra popraviť, keby sa netešila kráľovej priazni. Nie je nijaká zamilovaná hlupaňa. Bude ho využívať, ale on ju nedostane. Je obdivuhodná. Rád by som sa s ňou stretol, keby sa dalo.“

„Vždy mala pre teba slabosť,“ usmial sa Henry. „Zatieniš aj samého kráľa?“

„Nie, kým jej nemám čo ponúknuť,“ odvetil Robert. „Je to vypočítavé dievča, Boh jej žehnaj! Už sa môžeme nalodiť?“

„Môj kôň je už na palube,“ odvetil Henry. „Práve som išiel po tvojho.“

„Pôjdem s tebou,“ navrhol Robert. Spoločne prešli cez kamenný prie-
chod na dvor za hostincom, kde mali ustajnené kone.

„Kedy si bol s princeznou naposledy?“ spýtal sa Henry brata.

„Keď som bol v plnom lesku a ona tiež,“ usmial sa Robert ľútostivo.
„Počas minulých Vianoc pri dvore. Keď sa zhoršoval stav kráľa Eduarda
a otec bol kráľom vo všetkom okrem titulu. Alžbeta bola protestantskou
princeznou a obľúbenou sestrou. Boli sme ako dvojčatá v našej triumfál-
nej samolúbosti a Máriu nebolo nikde vidieť. Pamätáš sa?“

Henry sa zamračil. „Hmlisto. Nikdy som nebol dobrý, keď išlo o pre-
súvanie priazne.“

„Bol by si sa to naučil,“ poznamenal Robert sucho. „V rodine, akou
je naša, by si sa bol musel poučiť.“

„Pamätám si, že bola v Toweri uväznená za zradu, keď sme tam boli
aj my,“ zaspomínal Henry.

„Potešilo ma, keď som sa dozvedel, že ju prepustili,“ poznamenal Ro-
bert. „Alžbeta mala vždy čertovské šťastie.“

Veľký čierny kôň pri pohľade na Roberta zaerdžal a Robert k nemu
pristúpil a pohladkal ho po hebkých nozdrách. „Tak poď, pekný môj,“
prihovoril sa mu ticho. „Poď, Prvý krok.“

„Ako ho to voláš?“ spýtal sa Henry.

„Prvý krok,“ odvetil Robert. „Keď nás prepustili z Toweru a prišiel
som domov k Amy, ocitol som sa v dome jej nevlastnej matky ako nema-
jetný bedár. Povedala mi, že koňa si nemôžem kúpiť ani požičať.“

Henry ticho zahvízdal. „Myslel som, že Stanfield je prosperujúce
panstvo, či nie?“

„Ale nie pre zaťa, ktorý tam práve zavítal ako prepustený zradca,“ od-
vetil Robert smutne. „Nemal som na výber, musel som sa pešo vybrať na
konský trh a tam som ho vyhral v stávke. Pomenoval som ho Prvý krok.
Je prvým krokom k môjmu zaslúženému postaveniu.“

„A táto výprava bude naším nasledujúcim,“ potešil sa Henry.

Robert prikývol. „Ak si získame priazeň kráľa Filipa, budeme sa môcť
vrátiť k dvoru,“ povedal. „Mužovi, ktorý udrží Nizozemsko pre Španiel-
sko, bude všetko odpustené.“

„Dudley! Dudley!“ zahlaholil Henry rodinný bojový pokrik a otvoril dvere stojiska.

Zaviedli nervózneho koňa po vydláždenej ulici na nábrežie a čakali za ostatnými mužmi, ktorí odvádzali kone na palubu. Na mólo dorážali malé vlnky a Prvý krok rozšíril nozdry a nepokojne prešlapoval. Keď naňho prišiel rad a prednými nohami vstúpil na mostík, odrazu od strachu celý stuhol.

Jeden z prístavných robotníkov zastal za ním s napriahnutým bičom.

„Zadrž!“ oboril sa naňho Robert.

„Hovorím vám, že bez toho nepôjde,“ zahundral nádenník.

Robert sa obrátil ku koňovi chrptom, pustil uzdu a vykročil do tmy podpalubia. Prvý krok znervóznel, prestupoval z nohy na nohu, so vztýčenou hlavou strihal ušami, hľadal Roberta. Z podpalubia doľahlo Robertovo zahvízdanie. Prvý krok znova zastrihal ušami a dôverčivo sa pohol dnu.

Robert ho potľapkal a uviazal, a keď vyšiel von, zbadal na móle Amy s batohmi. „Všetko je naložené a pripravené,“ oznámil jej veselo. Vzal jej malú studenú rúčku a pritisol si ju k perám. „Odpusť mi,“ ospravedlňoval sa ticho. „V noci ma rozrušil ten sen a bol som podráždený. Už sa nehádajme, rozlúčme sa ako priatelia.“

Amy vytryskli z očí slzy. „Robert, prosím ťa, neodchádzaj!“ zašepkala.

„No tak, Amy,“ povedal rázne. „Vieš, že musím ísť. A keď odídem, budem ti posilať celý svoj plat. Očakávam, že s ním múdro naložíš a nájdeš pre nás dajaký vhodný statok. Musíme sa pozdvihnúť, žena moja, a ja sa spolieham, že sa postaráš o náš majetok a pomôžeš nám zlepšiť naše postavenie.“

Pokúsila sa o úsmev. „Vieš, že ťa nikdy nesklamem. Ale je...“

„Kráľovský čln!“ zvolal Henry spolu s ostatnými na nábreží, strhol si čiapku a uklonil sa.

„Ospravedlň nás,“ povedal Robert rýchlo Amy a spolu s Henrym vyšli na palubu lode španielskeho kráľa, odkiaľ videli približujúci sa kráľovský čln. Kráľovná sedela na korme pod kráľovským baldachýnom, ale dvadsaťdvaročná princezná Alžbeta, žiariaca v zeleno-bielych tudorovských farbách, stála ako hrdá lodná figúra na prove, kde ju všetci videli, a s úsmevom mávala ľuďom.

Veslári spomalili, čln zastavil vedľa lode a bratia sa naň dívali z paluby. Alžbeta dvihla hlavu. „Á, Dudleyovci!“ zvolala zvučným hlasom a počastovala Roberta žiarivým úsmevom.

Robert sa uklonil. „Princezná!“ Pohľadom preskočil na kráľovnú, ktorá mu nevenovala pozornosť. „Vaša výsosť.“

Kráľovná odmerane dvihla ruku. Mala na nej šnúry perál, v ušiach diamanty, kapučnu ozdobenú smaragdmi, ale oči mala zahmlené smútkom a s vráskami okolo úst vyzerala, akoby zabudla, čo je to úsmev.

Alžbeta podišla k zábradliu kráľovského člna. „Idete do vojny, Robert?“ zavolala nahor na loď. „Bude z vás hrdina?“

„V to dúfam!“ skrikol zvučne. „Chcem slúžiť kráľovnej v džžavách jej manžela a opäť si získať jej milostivú priazeň.“

Alžbete zažiarili oči. „Som si istá, že nemá vernejšieho vojaka ako ste vy!“ Takmer sa nahlas rozosmiala.

„A milšiu poddanú ako ste vy!“ vrátil jej to Robert.

Alžbeta zaťala zuby, aby sa nerozosmiala. Robert videl, že sa zo všetkých síl krotí.

„A cítite sa dobre, princezná?“ zavolal tichšie. Alžbeta vedela, na čo sa pýta. Znamenalo to: *Si zdravá?* Vedel totiž, že keď sa bojí, zachváti ju vodnatieľka, od ktorej jej opúchajú prsty a členky a musí si ľahnúť. *A nič ti nehrozí?* Pretože napriek tomu, že je s kráľovnou v kráľovskom člne, blízkosť trónu vždy znamená blízkosť popravného klátu a jej jediný spojenec v Kráľovskej rade kráľ Filip odchádza do vojny. A predovšetkým to znamenalo: *Čakáš ako ja na lepšie časy a modlíš sa, aby prišli čo najskôr?*

„Cítim sa dobre,“ zavolala. „Ako vždy. Neprestajne. A vy?“

Zhora sa na ňu usmial. „Aj ja. Neprestajne.“

Viac si nepotrebovali povedať. „Boh vás žehnaj a ochraňuj, Robert!“ zaželala mu.

„Aj vás, princezná.“ *A Boh nech nad tebou drží ochrannú ruku na tvojej ceste, ako aj nado mnou na tej mojej*, zašepkal v duchu. Z bezočivého záblesku v jej očiach spoznal, že Alžbeta vie, čo si myslí. Odjakživa presne vedeli, čo si ten druhý myslí.

Zima 1558

O šesť mesiacov neskôr stála Amy v sprievode svojej priateľky Lizzie Odingsellovej na móle v Gravesende a pozorovala lode plávajúce do prístavu. Na palubách ležali ranení a mŕtvi, zábradlia boli obhorené, plachty prederavené a tí, čo prežili, postávali so sklonenými hlavami, hanbili sa za porážku.

Robertova loď dorazila posledná. Amy na ňu čakala tri hodiny a bola si čoraz istejšia, že manžela už nikdy neuvidí. No malá loď sa pomaly blížila, museli ju vziať do vleku a odtiahnuť k mólu, akoby jej pokorenie bránilo vrátiť sa do Anglicka.

Amy si zatienila oči a pohľadom preletela palubu. V tejto chvíli, ktorej sa tak veľmi obávala, ale ktorá musela prísť, sa nezachvela ani nevykríkla, iba nehybne stála a pohľadom pátrala po Robertovi. Vedela, že ak ho neuvidí, tak buď padol do zajatia, alebo už nežije.

Vtom ho zbadala. Opieral sa o stážň, akoby sa nijako nenáhlil podísť k zábradliu, aby zasa uzrel Anglicko, akoby ho nelákalo zísť po mostíku na breh, aby sa s ňou zvitál. Vedľa neho postávalo zopár civilistov, medzi nimi žena s tmavovlasým dieťaťom primknutým k boku, ale jeho brata Henryho nikde nevidela.

Ľudia vychádzali po mostíku na palubu a aj Amy sa chcela rozbehnúť a zovrieť Roberta do náručia, ale Lizzie ju zadržala. „Počkej,“ radila mladšej priateľke. „Najprv sa presvedč, ako na tom je.“

Amy jej odstrčila ruku, ale čakala. Robert schádzal po mostíku tak pomaly, až si pomyslela, že je ranený.

„Robert?“

„Amy.“

„Vďaka bohu, že si v bezpečí!“ vyhrkla. „Počuli sme, že došlo k strašnému obliehaniu a Calais padlo. Vedeli sme, že to nemôže byť pravda, ale...“

„Je to pravda.“

„Calais padlo?“

Bolo to nepredstaviteľné. Calais bol zámorský klenot Anglicka. Na uliciach sa hovorilo po anglicky, platili sa anglické dane a obchodovalo sa s cennou vlnou a látkami z Anglicka. Vďaka Calais sa anglickí králi mohli nazývať „králi Anglicka a Francúzska“. Calais, nachádzajúce sa na francúzskej pôde, hlásalo svet, že Anglicko je svetovou veľmocou a ono samo je práve tak anglickým prístavom ako napríklad Bristol. Nikto si nevedel predstaviť, že padne do rúk Francúzom.

„Je stratené.“

„A kde je tvoj brat?“ spýtala sa Amy vydesene. „Robert? Kde je Henry?“

„Zomrel,“ utrúsil Robert stručne. „V St Quentine ho postrelili do nohy a potom mi skončil v náručí.“ Krátko, trpkosť sa zasmial. „A práve v St Quentine si ma všimol Filip Španielsky,“ pokračoval. „Zmienil sa o mne v správach kráľovnej. Bol to môj prvý krok k sláve, ako som dúfal. Ale stál ma brata – to jediné na svete, na čom mi najviac záležalo. A teraz som veliteľom porazenej armády a pochybujem, že kráľovná si spomenie, ako dobre som si počínal v St Quentine, ak vezmeme do úvahy, ako som sklamal v Calais.“

„Čo na tom záleží?“ zvolala Amy. „Hlavne, že sa ti nič nestalo a môžeme byť znova spolu. Vráť sa so mnou domov, Robert! Čo tam po kráľovnej alebo po Calais? Nijaké Calais nepotrebuješ, môžeme si znovu kúpiť Syderstone. Poď so mnou domov a uvidíš, akí budeme šťastní!“

Robert pokrútil hlavou. „Musím sa hlásiť u kráľovnej,“ odvetil tvrdohlavo.

„Si hlupák!“ vybuchla Amy. „Nech jej tie zlé správy oznámi niekto iný!“

Pri tejto verejnej urážke od manželky mu v tmavých očiach hnevivo zaiskrilo. „Je mi ľúto, že ma pokladáš za hlupáka,“ odvetil odmerane. „No poveril ma tým sám kráľ Filip a svoju povinnosť musím splniť. Choď k Philipsovcovi do Chichesteru a zostaň tam, kým po teba neprídem.“

Prikazujem ti, aby si so sebou vzala aj túto ženu a jej dieťa. V Calais prišla o domov a na istý čas potrebuje v Anglicku útočisko.“

„To veru neurobím!“ odsekla Amy nahnevane. „Čo ma po nej? Alebo teba?“

„Kedysi bola kráľovným šašom,“ vysvetlil. „Volá sa Hannah Greenová. Verne a poslušne mi slúžila, bola mojou priateľkou v čase, keď som veľa priateľov nemal. Buď k nej láskavá, Amy. Vezmi ju do Chichesteru. Ja si zatiaľ zoženiem koňa a vydám sa k dvoru.“

„Azda si prišiel o koňa rovnako ako o svoj smelý plán?“ podpichla ho roztrpčene Amy. „Vrátil si sa bez brata, bez koňa, nevrátil si sa bohatší, ale ešte chudobnejší. Práve pred tým ma varovala moja nevlastná matka lady Robsartová.“

„Áno,“ prisvedčil pokojne. „Môjho krásneho koňa podo mnou zostrelili guľou z dela. Spadol som pod neho a jeho telo ma zaštitilo, zachránilo mi život. Zomrel v mojich službách. Sľúbil som mu, že mu budem láskavým pánom, ale odviedol som ho na smrť. Nazval som ho Prvý krok, no len čo som ho urobil, potkol som sa a spadol. Prišiel som o koňa, o peniaze na vojnové ťaženie a stratil som brata a všetku nádej. Určite ťa poteší, že toto je koniec rodu Dudleyovcov. Neverím, že sa ešte niekedy pozdvihneme.“

Robert a Amy šli každý svojou cestou – on k dvoru, kde ho ako posla zlých správ prijali dosť nevlúdne, a ona na dlhú návštevu k priateľom do Chichesteru. Potom sa však nechotne vrátili do domu Aminej nevlastnej matky v Stanfield Halle. Nemali kam inam ísť.

„Na statku nemáme dosť ľudí,“ vyhlásila hneď v prvý večer lady Robsartová.

Zamyslený Robert dvihol hlavu od prázdneho taniera. „Čože?“

„Rozorávame lúku,“ pokračovala lady Robsartová. „Bez tej trochy sena, čo nám dáva, sa zaobídeme. A chýbajú nám ľudia. Zajtra nám môžeš pomôcť na poli.“

Pozrel na ňu, akoby hovorila po grécky. „Vy chcete, aby som pracoval na poli?“